

Ali na to zlato dobo mirno čakati, bode pa menda le še predolgo.

Zato pa, če je sedaj čas ugoden, in če je treba, da se kaj stori, potem je dolžnost, da se potrebno ukrene.

Sestavljanja tacega slovarčka bi se vse-kakor moral lotiti mož, ki slovenski jezik jako dobro pozna, torej slovenski jezikoslovec. Ne da bi hoteli za delo ravno koga imenovati, oziroma predlagati, ne, kdor ga hoče prevzeti, Bog ga živi, ali nam se zdi, da bi najgljše bilo gospodu profesorju Pleteršniku, ker nam je baš veliki slovar sestavil.

Recimo, da se odloči kateri učenjak tak slovarček spisati; ali kako storiti, da pride po najnižji ceni večini našega ljudstva v roke? In to bi moralo biti; kajti izmed teh, ki bi si ga morali kupiti, kupil bode si ga malokdo, in če ga bodo imeli le obrtniki, ne bodo teh-le umeli kmetje. Gotovo bi bilo najbolje, ako bi ta slovarček hotela izdati, pa kot posebno knjižico, naša družba sv. Mohorja, menda kot nameček k drugim knjigam. Ako bi pa ta ne hotela zanj se odločiti, moral bi se tiskati za jako nizko ceno in bi razširjenje imeli z novci pospeševati naši denarni zavodi in imovitejši rodoljubi.

S tem smo prav za prav povedali vse, kar se nam je zdelo potrebno. Ali ker so se nam o tem predmetu uže jele misli snuti, naj še smukne čez jezik, kar je še rahlega. Slovarček bi po našem mnenju moral obsegati v jednom snopiču vse potrebne stroke; če bi se za vsako stroko izdal poseben slovarček, kupil bi vsak le tisti snopič, ki se njegovega posla tiče, in razumevali bi se le uže tiste stroke. Sicer pa bi slovarčka drugače ne bilo mogoče izdati, nego v jednom snopiču, če bi ga prevzela družba sv. Mohorja. Nadalje bi menda kazalo, da bi snov v njem bila razdeljena po strokah, da ima vsak to pregledno skupaj, kar v prvi vrsti potrebuje. Stroke po abecednem redu, v njih pa seveda besede ravno tako: na prvem mestu slabo besedo, na drugem dobro, tu pa tam s kratkim pojasnilom, da vsakdo brezdvomno ve, kaj se misli.

H koncu še to. Naj nikdo ne pričakuje, da se bode naš jezik popravil in dostavil po samem čitanju; izboljšal se tem potom gotovo bode; ali kdor pomisli, kje mu je treba vraštva, bode uvidel, da ljudske šole in knjige družbe sv. Mohorja ne zadoščajo. S takim slovarjem, kakoršnega imamo v mislih, bomo ljudstvu morali prej ali slej priti; ogniti se mu, ne bode vam mogoče, če si nočemo dati jezika popolnoma podkopati. Tudi Čehi so morali začetkom sedanjega stoletja si tako

pomagati, da so se izrili iz jezikovne in ob jednom narodne luže, v kateri so lovili sape. Da bi torej beseda postala dejanje!

Državni zbor.

Na Dunaju, 24. januarija.

O sejah 19. in 24. januarija se da poročati s kratkimi besedami: levičarji so zavlekli celo posvetovanje s tem, da so zahtevali, naj se došle interpelacije in razni predlogi preberejo do pičice, in naj se o prošnjah glasuje po imenu, se-li sprejmejo v sejni zapisnik ali ne. Predsednik se je moral vdati tej zahtevi. Radi tega ni prišlo do nikake razprave. Ob koncu seje 19. januy. so zahtevali socijalni demokrati, da se mora kot prvi predmet prihodnje seje postaviti na dnevni red njihova zahteva: Proč s časnikarskim kolekom! Temu so pa ugovarjali nemški narodnjaki rekoč: Ne! Najprej se mora razpravljati o zatožbi ministrov. Prišlo je med socijalnimi demokrati in nemškimi narodnjaki do grde praske, v kateri so letele od ene strani na drugo hude psovke, kakor med najbolj razuzdanimi pobalini. Najhujše psovke so zadele znanega Wolfa. Sociji so ga zvali naravnost pijanega fantalina.

Kako dolgo bo to trajalo še dalje? Ali bi ne bilo bolje, zaključiti državnega zbora ali ga preložiti za delj časa? Tako želijo menda Čehi, katerim itak ni mar za državni zbor: saj so gospodarji v svojem, českem deželnem zboru. Druge stranke na desnici sodijo zopet drugače. Nam Slovencem ne morejo ugajati razprave naših deželnih zborov, kjer smo izročeni na milost in nemilost svojim narodnim nasprotnikom Nemcem in Lahom, če izvzamete Slovence na Kranjskem. Dokler je državni zbor sklican, se vendar še na ta ali oni način drega in drega v vlado in se izposlujejo vsaj nekatere drobtinice. Če pa državnega zbora ne bo, potem se sploh za Slovence nihče več brigal ne bo.

Med nemškimi narodnjaki se v zadnjem času prikazujejo moške, ki želijo nekako spravo med narodi in redno delovanje v državnem zboru. Te misli je tudi znani državni poslanec iz Gradca dr. Hohenburger. Izdal je te dni neko knjižico «Novi babilon», v kateri predlaga, naj vsak narod v okraju, kjer prebiva, zavziva vse svoje pravice. Ta izjava je za nas zapeljiva. Toda Hohenburger najbrž misli: Po celem Štajarskem in po celem Koroškem prebivajo samo Nemci; toraj smejo tudi le samo oni tamkaj živati postavne pravice. Nekateri nemški listi

odobravajo željo dr. Hohenburgerjevo po narodnostni spravi; drugi pa se ji močno upirajo.

Kaj pa dela v teh težavnih dnevih naša «krščanska slovanska narodna zveza»? Imela je dve dolgotrajni seji, da se posvetuje, kako naj naš načelnik (za mesec januar dr. Bulat) postopa v razgovorih z vlado in z načelniki desničarskih strank. Ker je pražka «Politika» objavila nekatere sklepe «zvezine», jih objavimo tudi mi: 1) Vlada naj jasno razloži, kaj namerava storiti v bližnji bodočnosti. 2) Iz zgoraj že navedenih vzrokov je «zveza» proti preložitvi ali zaključbi državnega zbora. 3) Na dnevni red naj se spravijo važne predloge gospodarskega pomena (odprava mitnine, pokončanje svinjske kuge, odprava desetka itd. 4) Če se hoče vlada pogajati z levičarji, da se doseže red in mir v zbornici, temu «zveza» ne nasprotuje, dokler desnica sama ne trpi škode pri tem pogajanju.

V listih se je čitalo zadnje dni, da hoče vlada ugoditi najnujnejšim zahtevam koroških Slovencev. Bi bilo iz srca želeti. Če grof Thun reši koroške Slovence preteče njim narodne smrti, si bo postavil najlepši spomenik med hvaležnimi Slovenci. Kajti tega si ne smemo in ne moremo prikrivati: Še 50let naj se ponemčuje slovenska mladina po koroških šolah, kakor se zadnja desetletja ponemčuje, pa bode izginil zadnji koroški Slovenec. Kam so segale nekaj meje slovenskega ljudstva na Zgornjem Štajarskem, na Tirolskem itd.? Slovenec je pozidal glavno mesto Štajarske ter prebival na Severniku ali Smerečniku (Semering). Danes pa se preganja vsakdo, ki hoče po teh, nekaj slovenskih krajih, govoriti slovenski. Enaka osoda čaka tudi koroške Slovence.

Kakor je znano, je vlada obljubila istrijanskim Slovanom gimnazijo v mestu Pazinu. Temu se sicer na vso moč upirajo Lahi ter so sklenili, z Nemci vred najostreje napadati vlado. Vlada se pa drži do zdaj prav čvrsto. Ne sprejme nobenega ugovora, ki njej prihaja v tej zadevi od lahonske strani.

Politični ogled.

Sprava. Vedno pogosteje se javljajo vesti, da so se Nemci že naveličali samega kričanja ter da si žele sprave z drugimi narodi, pred vsem seveda s Čehi. Toda če hočejo Nemci sklenoti mir na stališču, na kojem stoji graški poslanec dr. v. Hohenburger v svojem najnovejšem spisu «Novi Babylon», se pač močno varajo. Omenjeni

se je vspela čez ograjo in z urno roko rešila nesrečno ovčiko trnjevih objemov, da je zopet veselo skakljala po trati.

«Lej, lej, kako hitro in lahno ti je slo delo izpod rok» ogovori pastarica revno dekletce. «Odkod si pa prišla tako hipoma? Ali si mar prišla iz kake podzemeljske dupljine?»

«Kaj pa še,» odvrne ta; «zagledala sem lepe ovce in radovedna sem bila, zakaj so neki tako okinčane. Hotela sem je videti bliže in tako prišla tik zagraje, ne da bi me zapazili.»

«A tako, sedaj mi je vse jasno; pa povej mi vendar, kako ti je ime, srček mali?»

«Meni? Ime mi je Marjetica, majhna kraljica.»

«Kaj? Kako? Majhna kraljica? Kako čudno ime! Ali je to tvoje rodbinsko ime?»

«Ne, moje pravo ime je Marjetica Bertrandova. Pa moja pokojna mamica so bili nekoč tolikanj srečni, da so videli v Parizu našo kraljico. Bili so tako očarani o kraljičinem veličanstvu in nje lepoti, da so me odslej začeli imenovati 'majhno kraljico', kajti rekli so često, da sem neki jaz celo podobna naši kraljici. Kmalu so me po vsej vasi tako imenovali. Meni je to sila ugajalo, kajti zdelo se mi je to ime lepše nego pa je bilo ime očetovo. Sicer so pa oče umrli,

ko sem bila komaj jedno leto stara in jaz jih nisem nikoli poznala. Od te dobe imenujem se sama tudi «majhno kraljico.»

Pastarica pazno ogleduje Marjetico, ko ji razklada svoje čudno ime. Res, nekaj izrednega je bilo dekletce in vsakdo je moral pritrčiti, da je imela obrazek prav takšen kakor kraljica Marija Antoaneta. Lice plemenito in nenavadno lepo, oko kakor morje globoko, obilni mehki lasje pa so ljubko obdajali jasno čelo. A vendar, kolika razlika zopet med obema. Tam visokost in bliščoba kraljevega stanu, tu pa revščina in zapuščenost, polna britkostij in nadloge.

Čudna ginjenost se razlije po obrazu pastarice.

«Ali poznaš kraljico?» vpraša zopet Marjetico.

«Kako neki?» odgovori ta. «Nikoli še nisem bila v Parizu. Moja rojstna vas je gotovo 40 ali 45 ur hoda od tega mesta. Pred nekaj tedni sem zapustila prvokrat domači kraj in od tega časa potujem križem sveta, kamor me veter ponese. Saj je zame itak vsejedno; kamor pridem, povsod sem tujka med tujci, revna in zapuščena sirota. Tudi v ta kraj sem prišla prav sedaj prvokrat in sem zelo trudna.»

Začudena jo posluša pastarica. Revni otrok jo je toli zanimal, da je popolnoma

zabila svoje čredice. Sicer pa so bile ovce prav na varnem, saj je bil travnik krog in krog obdan z ograjo.

«Marjetica, ali torej nimaš doma? Ali nimaš nikogar na svetu, ki bi za te skrbel, da hodiš tako brez varstva in brez dela po deželi?» izprašuje jo nadalje polna usmiljenja.

«Ne, ne poznam več hišice očetove, ne doma, ne družine, nikogar nimam na vsem svetu in tudi nikdo ne mara za me. Dokler so še živeli moja mamica, bila sem srečna, čeprav smo bili revni. Odkar so pa oni pred dvema letoma zatisnili svoje mile oči, godi se mi slabo, žalostno.» In z roko si otere solze, ki ji deró po licecu.

«Mi nismo imeli nikakih sorodnikov, ki bi za me skrbeli,» nadaljuje «le naš duhovni pastir so se me usmilili, popolnoma preskrbeti me pa niso mogli, ker so sami sila revni. In zraven je bilo v naši vasi mnogo siromakov in tem vsem so tudi pomagali. Izročili so me v neko premožno hišo, a bogati gospodar mi je dajal raje palico nego kruh, zraven pa se je hlinil gospodu župniku, kako lepo me oskrbuje. Oni so me zato vedno opominjevali, naj bodem pokorna in potrpežljiva, kadarkoli sem jim hotela potožiti svoje trpljenje.»

Ker nisem več mogla prestat, sklenila sem skrivaje zbežati. Mislila sem sama pri